

SLR-S – 3

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester – I) (New – CBCS) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Paper – III : Yogic Sciences

Day and Date : Wednesday, 20-1-2016
Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 70

- N.B. :** i) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
ii) **All questions are compulsory**.
iii) The candidates should **read the original questions in English**.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternatives:

10

- i) Human body includes _____ thousand pulses.
a) Seventy two b) Forty five c) Sixty two d) Ten
- ii) Rajyog emphasises on
a) Dharana b) Pranayam c) Pratyahar d) Above all
- iii) _____ interpreted Yoga means Samadhi.
a) Maharshi Vyas b) Ramdev
c) Patanjali d) Shankaracharya
- iv) The type of Shudhikriya is
a) Asan b) Niyam c) Yam d) None of these
- v) Concentrate on particular thing for particular period is called
a) Dhyan b) Samadhi c) Niyam d) Dharana
- vi) Kaivalyadham was established by
a) Kaivalyadham b) Ayyangar
c) Maharshi Vyas d) Shankaracharya
- vii) Asana is the _____ aspect of Patanjali's Ashtangyog.
a) Second b) Third c) Fourth d) First
- viii) In Bhagwatgita the type of Yoga is
a) Karmyog b) Bhaktiyog c) Dhyanyog d) Shaktiyog
- ix) Yoga means
a) Samadhi b) Sanyog c) Moksha d) None of these
- x) Lord Krishna said _____ to Arjun on the battleground.
a) Rajyog b) Japyog c) Karmyog d) Hatyog

P.T.O.

मराठी रूपांतर

1. योग्य पर्याय निवडा :

10

- i) मानवी शरीरात _____ हजार नाड्या आहेत.
 अ) बहात्तर ब) पंचेचाळीस क) बासट ड) दहा
- ii) राजयोगात _____ यावर जास्त भर देण्यात आला.
 अ) धारणा ब) प्राणायाम क) प्रत्याहार ड) वरील सर्व
- iii) _____ यांनी योग म्हणजे समाधी असा अर्थ सांगितला.
 अ) महर्षी व्यास ब) रामदेव क) पतंजली ड) शंकराचार्य
- iv) शुद्धीक्रियांचा प्रकार _____ आहे.
 अ) आसन ब) नियम क) यम ड) यापैकी नाही
- v) एखाद्या गोष्टीवर कांही काळाकरिता चित्त एकाग्र करणे म्हणजे _____ होय.
 अ) ध्यान ब) समाधी क) नियम ड) धारणा
- vi) कैवल्यधामची स्थापना _____ यांनी केली.
 अ) कैवल्यधाम ब) अय्यंगार क) महर्षी व्यास ड) शंकराचार्य
- vii) आसन हे पतंजलीच्या अष्टांग योगाचे _____ अंग आहे.
 अ) द्वितीय ब) तृतीय क) चतुर्थ ड) प्रथम
- viii) भगवतगीतेत योगाचा _____ प्रकार आहे.
 अ) कर्मयोग ब) भक्तियोग क) ध्यानयोग ड) शक्तियोग
- ix) योगा म्हणजे
 अ) समाधी ब) संयोग क) मोक्ष ड) यापैकी नाही
- x) श्रीकृष्णाने अर्जुनास रणभूमीवर _____ सांगितला.
 अ) राजयोग ब) जपयोग क) कर्मयोग ड) हटयोग

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed. (Semester – I) (New – CBCS) Examination, 2016
PHYSICAL EDUCATION
Paper – III : Yogic Sciences

Day and Date : Wednesday, 20-1-2016

Marks : 60

Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

N.B. : i) *All questions are compulsory.*

ii) *The candidates should read the original questions in English.*

2. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- i) Define Yoga and explain the aims and importance in the field of physical education.
 - ii) Explain the effect of Yoga on respiratory system and digestive system.
3. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- i) Which are the different school of Yoga ? Explain Ashtang Yog.
 - ii) Give a brief survey of historical development of Yoga.
4. Answer the following questions (**any one**) : **15**
- i) Give the list of Pranayam and explain in details.
 - ii) Explain the term 'Exercise' compare Yogic exercises with non-Yogic exercises.
5. Answer the following questions in brief (**any three**) : **15**
- i) Surya Namaskar
 - ii) Technique and benefits of meditation
 - iii) Uddiyan Bandha
 - iv) Yogic diet.

मराठी रूपांतर

2. खालील प्रश्नांचे उत्तर लिहा (कोणतेही **एक**) : **15**
- i) योगाची व्याख्या सांगून शारीरिक शिक्षण क्षेत्रात त्यांचे ध्येये व महत्त्व काय ते स्पष्ट करा.
- ii) योगाचा श्वसनसंस्था व पचनसंस्था यांच्यावर होणारा परिणाम स्पष्ट करा.
3. खालील प्रश्नांचे उत्तर लिहा (कोणतेही **एक**) : **15**
- i) योगाचे विविध संप्रदाय (पंच) कोणते ? अष्टांग योग स्पष्ट करा.
- ii) योगाचा ऐतिहासिक विकासाचा संक्षिप्त आढावा घ्या.
4. खालील प्रश्नांचे उत्तर लिहा (कोणतेही **एक**) : **15**
- i) प्राणायाम प्रकारांची यादी करा आणि स्पष्टीकरण द्या.
- ii) 'व्यायाम' (शारीरिक हालचाली) हि संज्ञा स्पष्ट करा. योगिक व्यायामाची अयौगिक व्यायामाशी तुलना करा.
5. खालील प्रश्नांचे थोडक्यात उत्तर लिहा (कोणतेही **तीन**) : **15**
- i) सूर्यनमस्कार
- ii) ध्यानाचे तंत्र आणि फायदे
- iii) उड्डियान बंध
- iv) योगिक आहार.
-

Seat No.	
----------	--

M.P. Ed. – I (Semester – I) (Old) Examination, 2015
PHYSICAL EDUCATION
Recreation (Paper – I)

Day and Date : Tuesday, 15-12-2015
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Max. Marks : 50

- Instructions :** i) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
ii) **All questions are compulsory.**
iii) The candidates should read the original question in **English**.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternative :

10

- i) Recreation is _____ activity.
a) Mandatory b) Occasional c) Voluntary d) Involuntary
- ii) Residential camp plays the role of developing _____ specially.
a) Environmental protection b) Recreation
c) Co-operation for each other d) None of these
- iii) The purpose behind arrangement of camps
a) Social service b) Management interest
c) Completion of syllabus d) None of these
- iv) The first conference of Indian Recreation Board held in
a) Delhi b) Mumbai c) Madras d) Chandigarh
- v) _____ is a attitude and way of life.
a) Recreation b) Orientation c) Seminar d) None of these
- vi) Indian Recreational Board established by
a) M.S. Gill b) G.V. Sodhi c) M.Mathur d) None of these
- vii) We listen something and get happiness it means _____ recreation.
a) Visual b) Audio-visual c) Audio d) None of these
- viii) Recreation is for
a) Children b) Senior citizen c) Handicapped d) Above all
- ix) The recreation of rural area is through _____ activities.
a) Attyaptya b) Table Tennis c) Indoor cricket d) None of these
- x) Recreation is a man's _____ need.
a) Artificial b) Natural c) a and b d) None of these

मराठी रूपांतर

१. योग्य पर्याय निवडा :

१०

- I) मनोरंजन _____ क्रिया आहे.
 अ) सक्तीची ब) प्रसंगानुरूप क) ऐच्छिक ड) अनैच्छिक
- II) निवासी शिबीर _____ ला विकसित करले.
 अ) पर्यावरण संरक्षण ब) मनोरंजन
 क) एकमेकांचा सहयोग ड) यापैकी नाही
- III) शिबीर आयोजनामागील उद्देश _____
 अ) समाजसेवा ब) व्यवस्थापन अभिरुचि
 क) पाठ्यक्रम पूर्तता ड) यापैकी नाही
- IV) भारतीय मनोरंजन महामंडळाची पहिली परिषद _____ ठिकाणी पार पडली.
 अ) दिल्ली ब) मुंबई क) मद्रास ड) चंदिगड
- V) जीवनवृत्ती आणि मार्ग _____ आहे.
 अ) मनोरंजन ब) उद्बोधन क) परिसंवाद ड) यापैकी नाही
- VI) भारतीय मनोरंजन महामंडळाची स्थापना _____ यांनी केली.
 अ) एम.एस.गील ब) जी.डी. सोधी क) एम. माथूर ड) यापैकी नाही
- VII) आपण जे कांही ऐकतो त्याद्वारे जे मनोरंजन होते त्याला _____ मनोरंजन म्हणतात.
 अ) दृक ब) दृकश्राव्य क) श्राव्य ड) यापैकी नाही
- VIII) मनोरंजन हे _____ साठी असते.
 अ) मुलांसाठी ब) ज्येष्ठ नागरिक क) अपंगासाठी ड) वरील सर्व
- IX) ग्रामीण भागाचे मनोरंजन _____ बाबीतून होते.
 अ) आट्यापाट्या ब) टेबल टेनिस क) इंडोअर क्रीकेट ड) यापैकी नाही
- X) मनोरंजनही मानसाची _____ गरज आहे.
 अ) कृत्रीम ब) नैसर्गिक क) अ व ब ड) यापैकी नाही

Seat No.	
---------------------	--

**M.P. Ed. – I (Semester – I) (Old) Examination, 2015
PHYSICAL EDUCATION
Recreation (Paper – I)**

Day and Date : Tuesday, 15-12-2015

Marks : 40

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

2. Answer the following question (**any one**) : **10**
- i) What is recreation ? Explain the need and importance of recreation in physical education and sports.
 - ii) What are the different type of recreation activities and explain any three of them ?
3. Answer the following question (**any one**) : **10**
- i) Write in detail on agencies of providing recreation.
 - ii) Explain the recreation scheme of organization at rural area, industries and factories.
4. Answer the following question in brief : **8**
- i) Picnic.
 - ii) Recreation for senior citizen.
5. Answer the following question in brief : **12**
- i) Principles of recreation.
 - ii) Modern trends in recreation.
 - iii) Leadership programmes.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक). १०
- I) मनोरंजन म्हणजे काय ते सांगून शारीरिक शिक्षण व खेळामध्ये त्याची गरज व महत्व स्पष्ट करा.
- II) मनोरंजनाच्या विविध बाबींचे प्रकार कोणते ते सांगून त्यापैकी तीनचे स्पष्टीकरण करा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक). १०
- I) मनोरंचनाच्या सेवा पुरवणाऱ्या संस्थाबद्दल सविस्तर लिहा.
- II) ग्रामीणभाग, कंपनी व औद्योगिक वसाहत पातळीवर मनोरंजनाची योजना स्पष्ट करा.
४. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : ८
- I) सहल
- II) जेष्ठ नागरिकांसाठी मनोरंजन
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : १२
- I) मनोरंजनाची तत्वे
- II) मनोरंचनाचे आधुनिक प्रवाह
- III) नेतृत्व कार्यक्रम
-

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester – I) (Old) Examination, 2015
PHYSICAL EDUCATION (Paper – II)
Statistics

Day and Date : Thursday, 17-12-2015
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Max. Marks : 50

- N. B. :** 1) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
2) **All questions are compulsory**.
3) Candidates who intend to write their answer in **Marathi** are advised to read the **English** questions also.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the following answer :

10

- i) Greek word is related to _____
a) Maths b) Physics c) Statistics d) Chemistry
- ii) The score which appear most frequently is called _____
a) Mean b) Mode c) S.D. d) Range
- iii) The mid point of the class 90 – 100 _____
a) 95.5 b) 94.5 c) 95 d) 94
- iv) The mean formula is _____
a) $\frac{\sum X}{N}$ b) fXd c) $\frac{\sum d^2}{N}$ d) $\frac{N}{2}$
- v) 3 Median – 2 Mean is _____
a) Q.D. b) S.D. c) Mode d) Percentile
- vi) Difference between highest score and lowest score is called _____
a) Mean b) Range c) Mode d) Q.D.
- vii) $\frac{\sum f \bar{M}}{N}$ formula related to _____
a) Percentile b) Mean c) S.D. d) Q.D.
- viii) The class interval of 100 – 109 is _____
a) 9 b) 9.5 c) 10 d) 10.5

P.T.O.

- ix) The formula for correlation is _____
 a) $\frac{\sum d^2}{N}$ b) $\frac{\sum f\bar{M}}{N}$ c) $\frac{P \times N}{100}$ d) $1 - \frac{\sigma \sum d^2}{N(N^2 - 1)}$
- x) Histogram related to _____
 a) Mode b) Latin c) Graph d) Line

मराठी रूपांतर

१. योग्य पर्याय निवडा :

१०

- १) ग्रीक शब्दांचा संबंध _____ शी आहे.
 अ) गणित ब) भौतिक क) संख्याशास्त्र ड) रसायन
- २) सारणीमध्ये सर्वात अधिक वेळा येणारे पद म्हणजे _____ होय.
 अ) मध्यमान ब) बहुलक क) प्रमाण विचलन ड) अंतर (रेंज)
- ३) ९०-१०० च्या वर्गान्तराचे वर्गान्तर मध्य _____ आहे.
 अ) ९५.५ ब) ९४.५ क) ९५ ड) ९४
- ४) मध्यमानाचे सूत्र _____ आहे.
 अ) $\frac{\sum X}{N}$ ब) fXd क) $\frac{\sum d^2}{N}$ ड) $\frac{N}{2}$
- ५) ३ मध्यांक - २ मध्यमान = _____
 अ) चतुर्थक विचलन ब) प्रमाण विचलन क) बहुलक ड) शततमक
- ६) उच्चतम गुण व न्यूनतम गुणातील फरकाला _____ म्हणतात.
 अ) मध्यमान ब) अंतर क) बहुलक ड) चतुर्थक विचलन
- ७) $\frac{\sum f\bar{M}}{N}$ सूत्राचा संबंध _____ शी आहे.
 अ) टक्केवारी ब) मध्यमान क) प्रमाण विचलन ड) चतुर्थक विचलन
- ८) १००-१०९ चे वर्गान्तर _____ आहे.
 अ) ९ ब) ९.५ क) १० ड) १०.५
- ९) सहसंबंधाचे सूत्र _____ आहे.
 अ) $\frac{\sum d^2}{N}$ ब) $\frac{\sum f\bar{M}}{N}$ क) $\frac{P \times N}{100}$ ड) $1 - \frac{\sigma \sum d^2}{N(N^2 - 1)}$
- १०) हिस्टोग्रामचा संबंध _____ शी आहे.
 अ) बहुलक ब) लॅटिन क) आलेख ड) रेख

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester – I) (Old) Examination, 2015
PHYSICAL EDUCATION (Paper – II)
Statistics

Day and Date : Thursday, 17-12-2015
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Marks : 40

- N. B. :** 1) **All questions are compulsory.**
2) **Candidates who intend to write their answer in Marathi are advised to read the English questions also.**

2. Answer the following (**any one**) : **10**

- i) Calculate Median for the following table.
ii) Calculate S.D. for the following table.

C.I.	f
105 – 109	5
100 – 104	3
95 – 99	7
90 – 94	8
85 – 89	4
80 – 84	6
75 – 79	5
70 – 74	5
65 – 69	3
60 – 64	2
55 – 59	2

N = 50

3. Answer the following (**any one**) : **10**

- i) Calculate the Q.D. for the above table Q. No. 2.
ii) Calculate 40% and 70% value for the above table Q. No. 2.

4. Answer the following questions in brief : **8**

- a) Importance of statistics
b) Hull scale.

5. Answer the following in brief :

12

- Histogram
- Correlation
- Measures of central tendency.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही १) :

१०

- खालील सारणीवरून मध्यगा (median) काढा.
- खालील सारणीवरून प्रमाण विचलन काढा.

वर्गान्तर	वारंवारीता
१०५ - १०९	५
१०० - १०४	३
९५ - ९९	७
९० - ९४	८
८५ - ८९	४
८० - ८४	६
७५ - ७९	५
७० - ७४	५
६५ - ६९	३
६० - ६४	२
५५ - ५९	२

$$n = ५०$$

३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही १) :

१०

- प्रश्न क्र. २ च्या सारणीवरून चतुर्थक विचलन काढा.
- प्रश्न क्र. २ च्या सारणीवरून ४०% आणि ७०% मूल्य काढा.

४. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा :

८

- संख्याशास्त्राचे महत्त्व लिहा.
- हल्ल स्केल.

५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा :

१२

- आयतालेख
- सहसंबंध
- केंद्रीय प्रवृत्तीचे परिमाणे.

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. – I (Semester – I) (Old) Examination, 2015
PHYSICAL EDUCATION (Paper – I)
Test Measurement and Evaluation in Physical Education

Day and Date : Tuesday, 22-12-2015
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Max. Marks : 50

- Instructions :** 1) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
2) **All questions are compulsory.**
3) Candidates who intend to write their answer in **Marathi** are advised to **each English** paper also.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct answer :

10

- 1) Tennis skill test was prepared
a) Sargent b) Dyer c) Barrow d) Johnson
- 2) 12 min. run and walk will measure
a) speed b) endurance c) agility d) power
- 3) Harward step test measure
a) Spirometer b) Metronome c) Dynamometer d) Flexiomeasure
- 4) Volleyball skill test prepared by
a) Russel b) Prasad Rao c) Johnson d) Dyer
- 5) AAHPERD Youth fitness test introduced in
a) India b) America c) China d) Germany
- 6) Kabaddi skill test prepared by
a) Russel b) Prasad Rao c) Johnson d) Dyer
- 7) Blood pressure instrument measure
a) Flexio measure b) Dynamometer
c) Sphygmometer d) Thermometer
- 8) Spirometer will measure _____ instrument.
a) Heart beat b) Vital capacity c) Fat content d) Vision
- 9) Flexio measure instrument will measure
a) Flexibility b) Speed c) Agility d) Endurance
- 10) Standing broad jump measure
a) Explosive power b) Strength
c) Endurance d) Speed

P.T.O.

मराठी रूपांतर

१. योग्य पर्याय निवडा :

१०

- १) टेनिसची कौशल्य चाचणी _____ तयार केली.
 अ) सार्जंट ब) डायर क) बॅरो ड) जॉनसन
- २) १२ मिनिट चालणे व वळणेही चाचणी _____ मोजते.
 अ) वेग ब) दमदारपणा क) चपलता ड) तोकद
- ३) हारवर्ड स्पेट टेस्ट चाचणीचे मापन _____ आहे.
 अ) स्पायरोमिटर ब) मेट्रोनाॅम क) डायनामोमिटर ड) फ्लेक्सियो मेझर
- ४) व्हॉलीबॉल चाचणी _____ ने बनविळी.
 अ) रूसेल ब) प्रसाद राव क) जॉनसन ड) डायर
- ५) ऑफरची युथ फिटनेस चाचणी _____ देशात प्रथम तयार केली.
 अ) भारत ब) अमेरिका क) चायना ड) जर्मनी
- ६) कब्बडीची चाचणी _____ ने बनविली.
 अ) रूसेल ब) प्रसाद राव क) जॉनसन ड) डायर
- ७) ब्लडपेशर उपकरणाने _____ मोजतात.
 अ) फ्लेक्सियो मेझर ब) डायनामोमिटर क) स्फिग्मोमिटर ड) थर्मोमीटर
- ८) स्पायरोमिटर ने _____ मोजतात.
 अ) हृदय स्पंदन ब) व्हटाल कॅपसिटी
 क) चरबी ड) दृष्टी
- ९) फ्लेक्सो मेझर या उपकरणाने _____ मोजतात.
 अ) लवचिकता ब) वेग क) चपलता ड) दमदारपणा
- १०) जागेवरील लंवउडीमूळे _____ मोजता येते.
 अ) स्फोटक ताकद ब) ताकद क) दमदारपणा ड) वेग

Seat No.	
---------------------	--

**M.P.Ed. – I (Semester – I) (Old) Examination, 2015
PHYSICAL EDUCATION (Paper – I)
Test Measurement and Evaluation in Physical Education**

Day and Date : Tuesday, 22-12-2015

Marks : 40

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Instruction : All questions are compulsory.

2. Answer the following questions (**any one**) : **10**
- 1) Explain in detail the need and importance of first measurement and evaluation in Phy-Education.
 - 2) Explain in detail Coopers 12 minutes run and walk test.
3. Answer the following questions (**any one**) : **10**
- 1) Explain in detail for conducting of Harward step test.
 - 2) Explain the procedure of conducting Johnson basketball skill test.
4. Answer the following in brief : **8**
- 1) Explain J.C.R. test.
 - 2) Write Kraus Weber test.
5. Answer the following in brief : **12**
- 1) Write Barrow motor ability test.
 - 2) Write Tuttle pulse ratio test.
 - 3) Write standardized and teacher made test.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १०
- १) शारीरिक शिक्षणामध्ये कसोटी मापन आणि मूल्यमापनाचे गरज व महत्व सविस्तर स्पष्ट करा.
 - २) कुमरची १२ मिनिटे धावले व चाळणे सविस्तर स्पष्ट करा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १०
- १) हारवर्ड स्टेप टेस्ट याबद्दल सविस्तर स्पष्ट करा.
 - २) जॉनसन बास्केटबॉल कौशल्य कसोटी धेण्याची पद्धत स्पष्ट करा.
४. थोडक्यात उत्तरे लिहा : ८
- १) जे.सी.आर. चाचणी याबद्दल लिहा.
 - २) क्रॉऊच वेबर टेस्ट याबद्दल स्पष्ट करा.
५. थोडक्यात उत्तरे लिहा : १२
- १) बॅरो मोटार अँबेलिटी टेस्ट धेण्याची पद्धत स्पष्ट करा.
 - २) टटल्स पल्स रेशिओ चाचणी बद्दल लिहा.
 - ३) प्रमाणित चाचणी, आणि शिक्षक निर्मित चाचणी याबद्दल लिहा.
-

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Part – I) (Semester – II) Examination, 2015
PHYSICAL EDUCATION (Paper – V)
Kinesiology

Day and Date : Wednesday, 16-12-2015
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Max. Marks : 50

- Instructions :** i) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
ii) **All questions are compulsory**.
iii) The candidates should read the original questions in **English**.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternative :

10

- 1) Biceps femoris muscle is located in _____
a) Shoulder b) Wrist c) Hip d) Ankle
- 2) Planter flexion is the action takes place in _____
a) Shoulder joint b) Hip joint c) Wrist joint d) Ankle joint
- 3) Adductor longus muscle is located in _____
a) Hip b) Shoulder c) Elbow d) Ankle
- 4) Tibialis anterior muscle is located in _____
a) Trunk b) Ankle c) Shoulder d) Wrist
- 5) Kinesiology is the study of _____
a) Movement b) Structure c) Both a) and b) d) None of these
- 6) Rectus abdominous muscle is located in _____
a) Thigh b) Neck c) Trunk d) Knee joint
- 7) Latissimus Dorsi is located in _____
a) Wrist b) Ankle
c) Upper and lower back d) None of these
- 8) Example of Hinge joint is _____
a) Wrist b) Knee c) Ankle d) Shoulder
- 9) Movements possible in Ankle joint is _____
a) Planter Flexion b) Depression c) Elevation d) None of these
- 10) Tibialis posterior muscle is located in _____
a) Shoulder b) Elbow c) Trunk d) Ankle

मराठी रूपांतर

1. योग्य पर्याय निवडा :

10

- 1) बायसेप्स फेमोरिस स्नायू हा _____ या ठिकाणी आहे.
अ) खांदा ब) मनगट क) कटिबंध ड) घोटा
- 2) प्लँटर फ्लेक्शन हालचाल _____ सांध्यात होते.
अ) खांद्याचा सांधा ब) कटिबंध सांधा क) मनगटाचा सांधा ड) घोट्याचा सांधा
- 3) अडक्टर लाँगस स्नायू हा _____ ठिकाणी असतो.
अ) कटिबंध ब) खांदा क) कोपरा ड) घोटा
- 4) टिबीअॅलिस अँटेरिअर स्नायू _____ या ठिकाणी आहे.
अ) धड ब) घोटा क) खांदा ड) मनगट
- 5) किन्सिऑलॉजी म्हणजे _____ अभ्यास.
अ) हालचालींचा ब) रचनेचा क) अ) आणि ब) ड) यापैकी नाही
- 6) रेक्टस अबडॉमिनस स्नायू _____ या ठिकाणी आहे.
अ) मांडी ब) मान क) धड ड) गुडघ्याचा सांधा
- 7) लॅटिसिमस डॉर्सी स्नायू _____ या ठिकाणी असतो.
अ) मनगट ब) घोटा
क) पाठीचा वरचा आणि खालचा भाग ड) यापैकी नाही
- 8) बिजागरीचा सांध्याचे उदाहरण _____ आहे.
अ) मनगट ब) गुडघा क) घोटा ड) खांदा
- 9) घोट्याच्या सांध्यात होणारी हालचाल _____ आहे.
अ) प्लँटर फ्लेक्शन ब) डिप्रेशन क) इलेवेशन ड) यापैकी नाही
- 10) टिबीअॅलिस पोस्टेरिअर स्नायू _____ या ठिकाणी आहे.
अ) खांदा ब) कोपरा क) धड ड) घोटा

Seat No.	
---------------------	--

**M.P.Ed. (Part – I) (Semester – II) Examination, 2015
PHYSICAL EDUCATION (Paper – V)
Kinesiology**

Day and Date : Wednesday, 16-12-2015

Marks : 40

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Instructions : i) **All questions are compulsory.**

ii) *The candidates should read the original questions in **English**.*

2. Answer the following question (**any one**) : **10**
 - 1) Draw a neat diagram of Elbow joint and explain the structure of elbow joint with possible movement.
 - 2) Draw a neat diagram of knee joint and explain the structure of knee joint with possible movement.

3. Answer the following questions (**any one**) : **10**
 - 1) Explain the movement occurring in different joint during a dribbling technique in Basket Ball.
 - 2) Explain the movement occurring in different joint during a Tennis service in Volley Ball.

4. Answer the following questions in brief : **8**
 - 1) Postural deformities.
 - 2) Red and white muscle.

5. Answer the following questions in brief : **12**
 - 1) Efficient movements
 - 2) Movements of Ankle joint
 - 3) Definition of kinesiology.

मराठी रूपांतर

2. खालील प्रश्नांचे उत्तर लिहा (कोणतेही एक) : **10**
- 1) कोपन्याच्या सांध्याची सुबक आकृती काढा आणि कोपन्याच्या सांध्याची रचना हालचालीसह स्पष्ट करा.
 - 2) गुडघ्याच्या सांध्याची सुबक आकृती काढा आणि गुडघ्याच्या सांध्याची रचना व होणाऱ्या हालचाली स्पष्ट करा.
3. खालील प्रश्नांचे उत्तर लिहा (कोणतेही एक) : **10**
- 1) बास्केट बॉल मधील ड्रिब्लिंग कौशल्य करताना विविध सांध्यात होणाऱ्या हालचाली स्पष्ट करा.
 - 2) व्हॉलीबॉल मधील टेनिस सर्व्हिस कौशल्य करताना विविध सांध्यात होणाऱ्या हालचाली स्पष्ट करा.
4. खालील प्रश्नांचे थोडक्यात उत्तर लिहा : **8**
- 1) शरीरधारणा दोष
 - 2) तांबडे आणि पांढरे स्नायू.
5. खालील प्रश्नांचे थोडक्यात उत्तर लिहा : **12**
- 1) कार्यक्षम हालचाली
 - 2) घोट्याच्या सांध्यातील हालचाली
 - 3) शरीरगतीशास्त्राची व्याख्या.
-

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Semester – II) Examination, 2015
PHYSICAL EDUCATION
Paper No. – VI : Bio-Mechanics

Day and Date : Friday, 18-12-2015
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Max. Marks : 50

- Instructions:** 1) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
2) **All** questions are **compulsory**.
3) The candidates **read** the **original** question in **English**.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose correct alternatives :

10

- 1) "Speed" is indicated in _____
a) km/sec² b) cm/hour c) Newton d) km/hr.
- 2) Duration is a measure of _____
a) Distance b) Displacement c) Force d) Time
- 3) In which type of lever is most effective elevation of arm.
a) Third class b) Second class c) First class d) None of above
- 4) The formula for calculating force _____
a) ma b) mgh c) $\frac{D}{f}$ d) None of above
- 5) On set command the sprinter is in _____
a) Stable equilibrium b) Unstable equilibrium
c) Neutral equilibrium d) None of above
- 6) Distance is _____
a) Scalar quantity b) Vector quantity
c) Same as displacement d) Measured in m/s
- 7) An athlete covering 100 m distance in 10 seconds run at a speed of _____
a) 10 m/s b) 100 m/s c) 20 m/s d) 1000 m/s
- 8) The point where the entire mass or weight of the body may be considered to be concentrated is _____
a) Centre of mass b) Centre of gravity c) Projectile d) Lever
- 9) Every action there is equal and opposite reaction is _____
a) Newton's Ist law b) Newton's IInd law
c) Newton's IIIrd law d) None of above
- 10) The forces acting on a runner near the end of race are _____
a) Strength b) Friction c) Air resistance d) All the above

P.T.O.

मराठी रूपांतर

१. अचूक पर्याय निवडा :

10

- 1) वेग दर्शविण्यासाठी _____ चा वापर करतात.
 अ) कि.मी./सेकंद² ब) सेमी/तास क) न्यूटन ड) कि.मी./तास
- 2) कालावधी हे _____ एककात मोजतात.
 अ) अंतर ब) विस्थापन क) बल ड) वेग
- 3) पसरलेले हात हे _____ या तरफेचा प्रकारामध्ये मोडते.
 अ) तरफेचा 3 रा प्रकार ब) तरफेचा 2 रा प्रकार
 क) तरफेचा 1 ला प्रकार ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही
- 4) बल (फोर्स) काढण्याचे सूत्र $F =$ _____ आहे.
 अ) ma ब) mgh क) $\frac{D}{f}$ ड) वरीलपैकी एकही नाही
- 5) लघु अंतर धावक सेट या आज्ञेमध्ये _____ समतोलात असतो.
 अ) स्थिर समतोलत्व ब) अस्थिर समतोलत्व
 क) न्यूट्रल समतोलत्व ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही
- 6) अंतर हे _____ असते.
 अ) स्केलर क्वांटिटी ब) व्हेक्टर क्वांटिटी क) विस्थापन सारखे ड) मि/सेकंद मोजतात
- 7) एखादा अॅथलेट 100 m अंतर 10 सेकंद पळतो तेव्हा त्याच्या पळण्याचा वेग _____ असतो.
 अ) 10 मि/सेकंद ब) 100 मि/सेकंद क) 20 मि/सेकंद ड) 1000 मि/सेकंद
- 8) शरीरातील _____ हा बिंदू की ज्या ठिकाणी शरीरातील सर्व वजन किंवा बल हे ग्रहित मानलेले असते.
 अ) बलाचा मध्य ब) गुरुत्वमध्य क) प्रक्षेपण ड) तरफ
- 9) क्रिया प्रतिक्रिया हा _____ होय.
 अ) न्यूटनचा पहिला नियम ब) न्यूटनचा दुसरा नियम
 क) न्यूटनचा तिसरा नियम ड) वरीलपैकी एकही नाही
- 10) एखाद्या रनरला (अॅथलेटला) शर्यत पूर्ण करताना शर्यतीच्या शेवटी _____ बाबी परिणाम करतात.
 अ) ताकद ब) घर्षण क) हवेचा प्रतिरोध ड) वरील सर्व

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed. (Semester – II) Examination, 2015
PHYSICAL EDUCATION
Paper No. – VI : Bio-Mechanics

Day and Date : Friday, 18-12-2015
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Marks : 40

Instructions: 1) **All questions are compulsory.**
2) **The candidates read the original question in English.**

2. Answer the following (**any one**) : **10**
- 1) Write mechanical principle of any two skill from your specialization.
 - 2) Explain centripetal and centrifugal force.
3. Answer the following (**any one**) : **10**
- 1) Write types of lever with example.
 - 2) Explain principles of equilibrium with suitable examples.
4. Answer the following question in brief : **8**
- 1) Write meaning of Kinanthropometry.
 - 2) Write about staddle role technique in high jump.
5. Answer the following question in brief : **12**
- 1) Write importance of biomechanics.
 - 2) Write application of friction in sports with eg.
 - 3) Explain the use of Newton's third law of motion with example.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : **10**
- 1) तुम्ही निवडलेल्या विशेष खेळातील कोणत्याही दोन कौशल्याची यांत्रिक तत्त्वे लिहा.
 - 2) केंद्रोत्तरी व केंद्राभिगामीबल काय ते स्पष्ट करा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : **10**
- 1) तरफ म्हणजे काय ते उदाहरण सह स्पष्ट करा.
 - 2) समतोलाची तत्त्वे उदाहरणासह स्पष्ट करा.
४. खालील प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा : **8**
- 1) किनथ्रोपोमेट्री म्हणजे काय ? ते लिहा.
 - 2) उंच उडी मधील स्टॅडल रोल तंत्र काय ते लिहा.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : **12**
- 1) जिवयांत्रिक शास्त्राची गरज काय ते स्पष्ट करा ?
 - 2) खेळ खेळत असताना घर्षण कसे होते ते उदाहरणासह स्पष्ट करा.
 - 3) न्यूटनचा गतिविषयक तिसरा नियम उदाहरणासह स्पष्ट करा.
-

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Part – I) (Semester – II) Examination, 2015
PHYSICAL EDUCATION
Scientific Principles of Training in Games and Sports (Paper – VII)

Day and Date : Monday, 21-12-2015
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Max. Marks : 50

- N.B. :** 1) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
2) **All questions are compulsory.**
3) The candidates should read the original questions in **English**.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternative : 10
- 1) Over training causes
a) Fatigue b) Rest c) Recovery d) Tapering
 - 2) Interval training was introduced by
a) Morgan b) Reindall c) Herbert d) None of these
 - 3) Stretching exercise with the help of partner is
a) Active flexibility b) Weight training
c) Passive flexibility d) None of these
 - 4) From general point of view we can have _____ types of speed ability.
a) Five b) Two c) Three d) None of these
 - 5) _____ is a combination of strength and speed abilities.
a) Strength endurance b) Explosive strength
c) Both a) and b) d) None of these
 - 6) _____ is the ability to do sports movements with the desired quality and speed under conditions of fatigue.
a) Agility b) Flexibility c) Speed d) Endurance
 - 7) Fartlek is more closely related to
a) Jump b) Throws c) Sprinted d) Middle distance
 - 8) Aim of transition period is
a) Stabilization b) Performance
c) Super compensation d) Recovery

- 9) The important factors of which determine strength is
 a) Muscle cross section b) Muscle fibre spectrum
 c) Co-ordination d) All of these
- 10) Flexibility is of _____ types.
 a) Five b) Two c) Three d) Four

मराठी रूपांतर

१. योग्य पर्याय निवडा :

१०

- १) अतिप्रशिक्षण _____ साठि कारणीभूत ठरले.
 अ) थकवा ब) विश्रांती
 क) पूर्णभरण ड) आकारमान कमी हाणे
- २) मध्यंतर प्रशिक्षणाची (इंटरव्हल ट्रेनिंग) ओळख _____ यांनी करून दिली.
 अ) मॉर्गन ब) रेनडॉल क) हरबर्ट ड) यापैकी नाही
- ३) जोडीदाराच्या साहयाने स्ट्रेचिंग व्यायम करणे हे _____ चे उदाहरण आहे.
 अ) अॅकटिव्ह लवचिकता ब) वेट ट्रेनिंग
 क) पॅसिव्ह लवचिकता ड) यापैकी नाही
- ४) सर्व सामान्य दृष्टीने गती क्षमतेचे _____ प्रकार आहेत.
 अ) पाच ब) दोन क) तीन ड) यापैकी नाही
- ५) _____ म्हणजे ताकत आणि गती यांचा संगम.
 अ) ताकतीचा दमदारपणा ब) स्फोटक ताकत
 क) अ) आणि ब) ड) यापैकी नाही
- ६) थकव्याच्या परिस्थितीत क्रीडा हालचाली अपेक्षित गुणवत्ता व वेगाने करण्याची क्षमता म्हणजे
 अ) दिशामुखाता ब) लवचिकता क) गति ड) दमदारपणा
- ७) फाटलेक हे _____ शी निगडीत आहे.
 अ) उडी ब) फेकी क) वेगाने धावणे ड) मध्य अंतर धावणे
- ८) संक्रमण काळाचे ध्येय हे _____ असते.
 अ) कामगिरीतील सातत्य ब) उत्तम मोब्दला
 क) पुननिर्मीती ड) पूर्णभरण
- ९) ताकत ओळखण्याचे महत्वाचे घटक हे
 अ) स्नायूचा आडवा छेद ब) स्नायूतंतू
 क) समन्वय ड) वरील सर्व
- १०) लवचिकतेचे _____ प्रकार पडतात.
 अ) पाच ब) दोन क) तीन ड) चार

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed. (Part – I) (Semester – II) Examination, 2015
PHYSICAL EDUCATION
Scientific Principles of Training in Games and Sports (Paper – VII)

Day and Date : Monday, 21-12-2015

Marks : 40

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

N.B. : 1) **All questions are compulsory.**
2) **The candidates should read the original questions in English.**

2. Answer the following questions (**any one**) : **10**
- 1) Explain weight training and fartlek training.
 - 2) Explain any two components of training load.
3. Answer the following questions (**any one**) : **10**
- 1) Define strength and explain any two factors determining strength.
 - 2) What is overload training ? Explain causes of overload.
4. Answer the following question in brief : **8**
- 1) Need of sports training.
 - 2) Physiological factors involved in training.
5. Answer the following question in brief : **12**
- 1) Co-ordinative ability
 - 2) Internal training
 - 3) Flexibility.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १०
- १) वेट ट्रेनिंग व फर्टलेक ट्रेनिंग स्पष्ट करा.
 - २) प्रशिक्षणभाराचे (ट्रेनिंग लोड) च्या कोणत्याही दोन घटक स्पष्ट करा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १०
- १) ताकत म्हणजे काय ते सांगून ताकत बघण्याच्या (ओळखण्याच्या) कोणतेही दोन घटक स्पष्ट करा.
 - २) क्रीडा प्रशिक्षणातील अतिभार म्हणजे काय ? अतिभाराची कारणे स्पष्ट करा.
४. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या : ८
- १) क्रीडा प्रशिक्षणाची गरज
 - २) प्रशिक्षणा मध्ये शरीरक्रियात्मक घटकांचा समावेश.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या : १२
- १) समन्वय क्षमता
 - २) इंटरव्हल ट्रेनिंग
 - ३) लवचिकता.
-

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. – I (Semester – II) Examination, 2015
PHYSICAL EDUCATION (Paper – VIII)
Science of Coaching in Sports and Games

Day and Date : Wednesday, 23-12-2015
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Max. Marks : 50

- N.B. :** i) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
ii) **All questions are compulsory.**
iii) The candidates should read the original questions in **English**.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct answer : **10**
- i) An annual training plan is
a) one month b) three month c) one year d) six month
 - ii) Kinetic energy is the
a) movement energy b) stored energy
c) a and b d) none of these
 - iii) Newtons I law is
a) Law of interia b) Law of acceleration
c) Law of action-reaction d) None of these
 - iv) There is no change in the performance when a coach gets practice of player through
a) Various situations b) Closed place
c) Computer d) None of these
 - v) For motivating coaching and practice _____ should be proper.
a) Assistant coach b) Computer
c) Environment d) Above all
 - vi) General motion is concerned with
a) Linear motion b) Rotary motion c) a and b d) None of these
 - vii) In discus throw which force is helping in performance
a) Centripetal force b) Gravity
c) Centrifugal force d) Above all
 - viii) The proportion of growth of physical ability and emphasis on technical aspects in off season is
a) 80 – 20 b) 50 – 50 c) 20 – 80 d) 25 – 75

- ix) 3 – 6 – 9 tact in related _____ game.
 a) Hand ball b) Kho-Kho c) Kabaddi d) T.T.
- x) The smashing skill is related to
 a) Kho-Kho b) Kabaddi c) Volley ball d) Basket ball

मराठी रूपांतर

१. योग्य पर्याय निवडा :

१०

- i) वार्षिक प्रशिक्षणाचे नियोजन _____ असते.
 अ) एक महिना ब) तीन महिने क) १ वर्ष ड) सहा महिने
- ii) गतिचलीत उर्जा हि _____ आहे.
 अ) हालचाल उर्जा ब) साठवलेली उर्जा
 क) अ आणि ब ड) यापैकी नाही
- iii) न्युटनचा पहिला नियम
 अ) जडत्वाचा नियम ब) गतिवृद्धीचा नियम
 क) क्रीया - प्रतिक्रिया ड) यापैकी नाही
- iv) मार्गदर्शकाने आपल्या खेळाडूकडून कौशल्याचा सराव _____ करून घेतव्यास त्याच्या कामगिरीत बदल होत नाही.
 अ) वेगवेगळ्या परिस्थितीत ब) बंदिस्त जागेत
 क) संगणकाद्वारे ड) यापैकी नाही
- v) मार्गदर्शन व सराव उत्साहाने होण्यासाठी तेथील _____ योग्य असले पाहिजे.
 अ) सहाय्यक मार्गदर्शक ब) संगणक
 क) वातावरण ड) यापैकी नाही
- vi) सामान्य गती हि _____ शी संबंधित आहे.
 अ) रेषीय गती ब) फिरती गती क) अ आणि ब ड) यापैकी नाही
- vii) थाळीफेकीच्या कामगिरीत _____ बल मदत करते.
 अ) केंद्रोत्सारी बल ब) गुरुत्वाकर्षण क) केंद्राभिगामी बल ड) यापैकी नाही
- viii) मुक्तकालावधी मध्ये शारीरिक क्षमतांची वाढ व तांत्रिक बाबीवर भर यांचे प्रमाण _____ असते.
 अ) ८० - २० ब) ५० - ५० क) २० - ८० ड) २५ - ७५
- ix) ३-६-९ हे तंत्र _____ खेळाशी संबंधित आहे.
 अ) हॅन्डबॉल ब) खो-खो क) कबड्डी ड) टी.टी.
- x) स्मॅशींग कौशल्य _____ शी संबंधित आहे.
 अ) खो-खो ब) कबड्डी क) व्हॉलीबॉल ड) बास्केटबॉल

Seat No.	
---------------------	--

**M.P.Ed. – I (Semester – II) Examination, 2015
PHYSICAL EDUCATION (Paper – VIII)
Science of Coaching in Sports and Games**

Day and Date : Wednesday, 23-12-2015
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Max. Marks : 40

N.B. : All questions are compulsory.

2. Answer the following questions (**any one**) : **10**
- i) What do you mean by technique, tactics and strategies ? Explain their development in sports.
 - ii) Explain the term 'periodisation'. Explain the objectives and contents of each period.
3. Answer the following questions (**any one**) : **10**
- i) What do you mean by coaching ? Explain the principles of coaching.
 - ii) State Newton's law of motion and describe any two with reference to its application in sport skill.
4. Answer the following question in brief : **8**
- i) Scouting for different games.
 - ii) Need and importance of coaching.
5. Answer the following question in brief : **12**
- i) Philosophy of coaching.
 - ii) Projectiles.
 - iii) Centripetal and centrifugal force.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणत्याही एक) : १०
- तंत्र, युक्त्या व डावपेच म्हणजे काय ? क्रीडाक्षेत्रातील बाबीचा विकास करण्यासाठी त्याचा कितपत उपयोग होतो ते स्पष्ट करा.
 - काळविभाजन नियोजन म्हणजे काय ? प्रत्येक काळविभाजनाची उद्दिष्टे व कार्य घटकाचे विवेचन करा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : १०
- मार्गदर्शन म्हणजे काय ? मार्गदर्शनाची तत्वे सविस्तर स्पष्ट करा.
 - न्युटनचे गतिविषयक नियम स्पष्ट करून क्रीडाकौशल्य करिता यापैकी कोणत्याही दोन नियमांच्या उपयोगाबद्दल सविस्तर लिहा.
४. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा ८
- खेळातील मूल्यमापनात्मक निरीक्षण.
 - मार्गदर्शनाचे महत्त्व व गरज.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : १२
- मार्गदर्शनाचे तत्त्वज्ञान.
 - प्रक्षेपन.
 - केंद्रोत्सारी व केंद्राभिगामी बल.
-

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Part – II) (Semester – III) Examination, 2015
PHYSICAL EDUCATION
Psychology of Sports (Paper – IX)

Day and Date : Tuesday, 15-12-2015
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Max. Marks : 50

- Instructions :** 1) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
2) **All questions are compulsory.**
3) The candidates should read the original questions in **English**.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternatives : **10**
- 1) According to _____ psychology can be defined as the science of the personal activities.
a) Watson b) Woodworth c) Hilgard d) B. C. Rai
 - 2) Richard Alderman defined motivation _____ in the year.
a) 1974 b) 1975 c) 1976 d) 1977
 - 3) In the childhood, individual's behaviour is most influenced by _____
a) Community b) School c) Peer group d) Family
 - 4) Cognitive learning is also called _____
a) Mental learning b) Affective learning
c) Motor learning d) All of the above
 - 5) Reward scholarship comes under _____
a) Practise b) Motor learning c) Personality d) Motivation
 - 6) The reason for lower perform in sports competition is _____
a) Fear of failure b) Anxiety c) Aggression d) Motivation
 - 7) Feedback method _____
a) Is helpful to learner
b) Is detrimental to the learner
c) Is neither helpful nor detrimental
d) None of the above
 - 8) Psychology is a science of _____
a) Human behaviour b) Personality
c) Human action d) Mind

- 9) Individual difference are due to _____
 a) Environmental impact b) Heredity impact
 c) Heredity and environmental impact d) Community impact
- 10) Motivation is classified into _____ broad categories.
 a) One b) Two c) Three d) Four

मराठी रूपांतर

1. अचूक पर्याय निवडा :

10

- 1) _____ च्या मते मानसशास्त्र म्हणजे वैयक्तिक कृतीचे शास्त्र होय.
 अ) वॉटसन ब) वुडवर्थ
 क) हिलगार्ड ड) बी. सी. राय
- 2) रिचर्ड अलडरमनने प्रेरणेची व्याख्या _____ वर्षी केली.
 अ) 1974 ब) 1975
 क) 1976 ड) 1977
- 3) बालपणात व्यक्तिगत वर्तन _____ ने प्रभावित होते.
 अ) समाज ब) शाळा
 क) समवयस्क गट ड) कुटुंब
- 4) बोधात्मक अध्ययनाला _____ असे म्हणतात.
 अ) मानसिक अध्ययन ब) परिणामकारक अध्ययन
 क) कारक अध्ययन ड) वरील सर्व
- 5) शिष्यवृत्ती बक्षिस हे _____ च्या अंतर्गत येते.
 अ) सराव ब) कारक अध्ययन
 क) व्यक्तिमत्त्व ड) प्रेरणा
- 6) खेळातील स्पर्धेच्या वेळी कमी दर्जाच्या कामगिरीचे कारण _____ आहे.
 अ) अपयशाची भिती ब) चिंता क) आक्रमण ड) प्रेरणा
- 7) प्रत्याभरण पद्धत _____
 अ) अध्ययनार्थीला मदत करणारी ब) अध्ययनार्थीचे परिक्षण करणारी
 क) परीक्षणाला मदत न करणारी ड) वरीलपैकी नाही
- 8) मानसशास्त्र हे _____ चे शास्त्र आहे.
 अ) मानवी वर्तन ब) व्यक्तिमत्त्व
 क) मानवी हालचाली ड) मन
- 9) व्यक्तिभेद _____ मूळे दिसून येतो.
 अ) वातावरणाचा परिणाम ब) अनुवंशाचा परिणाम
 क) अनुवंश व वातावरणाचा परिणाम ड) समाजाचा परिणाम
- 10) प्रेरणेचे वर्गीकरण _____ मुख्य प्रकारात केले जाते.
 अ) एक ब) दोन क) तीन ड) चार

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed. (Part – II) (Semester – III) Examination, 2015
PHYSICAL EDUCATION
Psychology of Sports (Paper – IX)

Day and Date : Tuesday, 15-12-2015

Marks : 40

Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Instructions: 1) *All questions are compulsory.*

2) *The candidates should read the original questions in English.*

2. Answer the following (**any one**) : **10**
- 1) Define personality. Explain the role of physical activities in the development of personality.
 - 2) Describe importance of heredity and environment in the field of physical education and sports.
3. Answer the following (**any one**) : **10**
- 1) Define sports psychology. Explain factor affecting sport learning and performance.
 - 2) Explain personality traits in detail.
4. Answer the following in brief : **8**
- 1) Write note on success and failure of sports.
 - 2) Write note on competitive sports programmes and mental health.
5. Answer the following in brief : **12**
- 1) Write importance of sensation and perception.
 - 2) Write about motivation type.
 - 3) Write about retention and forgetting in sports

मराठी रूपांतर

2. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : **10**
- 1) व्यक्तिमत्त्वाची व्याख्या लिहा. शारीरिक शिक्षणाची व्यक्तिमत्त्व विकासात भूमिका स्पष्ट करा.
 - 2) शारीरिक शिक्षण क्षेत्रामध्ये अनुवंश व वातावरणाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
3. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : **10**
- 1) क्रीडा मानसशास्त्राची व्याख्या लिहा. क्रीडा अध्ययनावर व क्रीडा कामगिरीवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
 - 2) व्यक्तिमत्त्वाचे पैलु काय ते सविस्तर स्पष्ट करा.
4. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : **8**
- 1) खेळातील यश आणि अपयश याबद्दल लिहा.
 - 2) स्पर्धात्मक क्रीडा कार्यक्रम व मानसिक आरोग्य यावर टिपा लिहा.
5. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : **12**
- 1) अवबोध व संवेदनेचे महत्त्व लिहा.
 - 2) प्रेरणेचे प्रकार लिहा.
 - 3) खेळातील उजळणी आणि विस्मरण याबद्दल लिहा.
-

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Part – II) (Semester – III) Examination, 2015
PHYSICAL EDUCATION
Exercise Physiology (Paper No. – X)

Day and Date : Thursday, 17-12-2015
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Max. Marks : 50

- N.B. :** i) Question No. 1 answer sheet shall be collect within **first fifteen minutes**.
ii) **All questions are compulsory.**
iii) The candidates should read the original questions in **English**.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternative :

10

- 1) The cover of Myofibrils is called
 - a) Connective tissue
 - b) Indomycin
 - c) Sarcolemma
 - d) None of these
- 2) ATP is stored in
 - a) Lungs
 - b) Heart
 - c) Bone
 - d) Muscle cell
- 3) Blood pressure is measured through
 - a) Manometer
 - b) Spirometer
 - c) Desibal meter
 - d) None of these
- 4) The number of cardiac contractions in one minute is called
 - a) respiratory rate
 - b) heart rate
 - c) a) and b)
 - d) none of these
- 5) _____ instrument used in measuring the vital capacity.
 - a) Manometer
 - b) Desibal meter
 - c) Sphygmomanometer
 - d) None of these
- 6) ATP means
 - a) Adenosine Tri Phosphate
 - b) Active Tri Phosphate
 - c) Active Tri Phase
 - d) None of these
- 7) The exchange of oxygen and carbon dioxide in respiration system occurs in
 - a) Diaphragm
 - b) Heart
 - c) Stomach
 - d) None of these
- 8) Metabolism function is related by which body system ?
 - a) Skeletal
 - b) Digestive
 - c) Circulatory
 - d) Respiratory
- 9) Myofibril is founded in
 - a) Harmone
 - b) Enzymes
 - c) Blood
 - d) None of these
- 10) Deep body temperature is normally
 - a) 70° – 80°F
 - b) 90° – 94°F
 - c) 84° – 87°F
 - d) None of these

P.T.O.

मराठी रूपांतर

1. योग्य पर्याय निवडा.

10

- 1) मायोफायब्रिलच्या आवरणाला _____ म्हणतात.
 अ) कनेक्टिव्ह टिशू ब) इंडोमायसिन क) सारकोलेमा ड) यापैकी नाही
- 2) ए.टी.पी. _____ मध्ये आहे.
 अ) फुफ्फुस ब) हृदय क) हाड ड) स्नायूपेशी
- 3) रक्तदाब _____ साधनाच्या सहाय्याने मोजतात.
 अ) मॅनोमीटर ब) स्पायरोमीटर क) डेसीबल मीटर ड) यापैकी नाही
- 4) एका मीनिटातील कार्डियाक विरोधाभासांच्या संख्येला _____ म्हणतात.
 अ) रेस्पिरेटरी रेट ब) हार्ट रेट क) अ) आणि ब) ड) यापैकी नाही
- 5) श्वसन क्षमता मोजण्यासाठी _____ साधनाचा वापर केला जातो.
 अ) मॅनोमीटर ब) डेसिबल मीटर क) स्फीग्मोमॅनोमीटर ड) यापैकी नाही
- 6) ए .टी.पी. म्हणजे _____
 अ) अॅडनोसिन ट्राय फॉस्फेट ब) अॅकटीव ट्राय फॉस्फेट
 क) अॅकटीव ट्राय फेजु ड) यापैकी नाही
- 7) श्वसन संस्थे मध्ये ऑक्सीजन व कार्बनडाय ऑक्साईड वायुची अदलाबदल _____ या ठिकाणी होते.
 अ) श्वासपटल ब) हृदय क) जठर ड) यापैकी नाही
- 8) चयापचय क्रिया कोणत्या शरीर संस्थेशी निगडीत आहे ?
 अ) अस्थिसंस्था ब) पचन क) रक्ताभिसरण ड) श्वसन
- 9) मायोफायब्रील _____ मध्ये आढळते.
 अ) अंतःस्राव ब) पाचकद्रव्य क) रक्त ड) यापैकी नाही
- 10) सर्व सामान्य शरीराचे तापमान _____ असते.
 अ) 70° – 80°F ब) 90° – 94°F क) 84° – 87°F ड) यापैकी नाही

**M.P.Ed. (Part – II) (Semester – III) Examination, 2015
PHYSICAL EDUCATION
Exercise Physiology (Paper – X)**

Day and Date : Thursday, 17-12-2015

Marks : 40

Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

N.B. : i) *All questions are **compulsory**.*
ii) *The candidates should read the original questions in **English**.*

2. Answer the following question (**any one**). **10**
- 1) What is meant by exercise physiology and explain the need and importance of exercise physiology in sports ?
 - 2) Write the effects of exercise on muscular system.
3. Answer the following question (**any one**). **10**
- 1) Explain in detail the auto regulation of heart during rest and during exercises.
 - 2) Write the effects of exercise on respiratory system.
4. Answer the following question in brief : **8**
- 1) Cardiac output.
 - 2) Second wind.
5. Answer the following question in brief : **12**
- 1) Vital capacity.
 - 2) Explain exercise and weight control.
 - 3) Explain the temperature regulation.

मराठी रूपांतर

2. खालील प्रश्नांचे उत्तर लिहा (कोणतेही एक) : **10**
- 1) व्यायामाचे शरीरक्रीया शास्त्राचा अर्थ सांगा आणि त्याची क्रीडा क्षेत्रातील गरज आणि महत्व स्पष्ट करा.
 - 2) व्यायामाचा स्नायूसंस्थेवर होणारा परिणाम लिहा.
3. खालील प्रश्नांचे उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : **10**
- 1) विश्रांतीच्या वेळी व व्यायामाच्या वेळी हृदय गतीचे स्वनियंत्रण कसे होते त्याचे वर्णन करा ?
 - 2) व्यायामाचा श्वसन संस्थेवर होणारा परिणाम लिहा.
4. खालील प्रश्नांचे उत्तर थोडक्यात लिहा. **8**
- 1) हृदयातून होणारे वहन.
 - 2) दुय्यम श्वसन.
5. खालील प्रश्नांचे उत्तर थोडक्यात लिहा. **12**
- 1) श्वसन क्षमता
 - 2) व्यायाम आणि वजन नियंत्रण स्पष्ट करा.
 - 3) उष्णता नियंत्रण प्रक्रिया स्पष्ट करा.
-

मराठी रूपांतर

१. योग्य पर्याय निवडा :

१०

- १) चांगली किंवा पर्याप्त परिकल्पना ही _____ असते.
 अ) व्यापकतेच्या बाबतीत मर्यादित ब) संबंधाचा समूह नसलेली
 क) माहिती असलेल्या सिद्धांत व तथ्यांविषयी सुसंगत ड) वरील सर्व वैशिष्ट्ये
- २) _____ साधने ही प्रत्यक्ष साक्षीदार नसताना प्रसंग कथन केलेली आहेत.
 अ) दुय्यम ब) प्राथमिक क) अ) व ब) ड) यापैकी नाही
- ३) ज्या संशोधनात तात्काळ उपयोजनावर भर असतो आणि सिद्धांत तयार करणे व सामान्यीकरणावर भर नसतो अशा संशोधनास _____ म्हणतात.
 अ) मूलभूत ब) उपयोजित क) कृति ड) व्यक्ति अभ्यास
- ४) नमुना निवड _____ मधून घेतला जातो.
 अ) जनसंख्या ब) गृहीतके क) प्रश्नावली ड) सांख्यिकी
- ५) संशोधनाचा _____ प्रमुख हेतू असतो.
 अ) नवीन ज्ञान प्राप्त करणे
 ब) ज्ञान कक्षांचे विस्तारीकरण
 क) घटनांचे विश्लेषण करून त्यातील संबंध प्रस्थापित करणे
 ड) यापैकी नाही
- ६) माहिती संकलनाची _____ हे साधन नाही.
 अ) प्रश्नावली ब) निरीक्षण क) मुलाखत ड) गृहीतके
- ७) संशोधनाच्या प्रमुख पद्धती _____ आहेत.
 अ) दोन ब) तीन क) चार ड) पाच
- ८) संशोधनात कार्यात्मक व्याख्या _____ साठी वापरतात.
 अ) उजळणी ब) संकल्पना निर्मिती क) नेमकेपणा ड) विश्वसनीयता
- ९) पुढीलपैकी _____ ही बाब संशोधन आराखड्याचा घटक नाही.
 अ) अभ्यासासाठी निवडलेला नमुना ब) माहिती संकलनाचे साधने
 क) माहिती विश्लेषण पद्धती ड) संशोधन अहवाल
- १०) प्रायोगिक संशोधनात _____ वापर केला जातो.
 अ) मुलाखती ब) प्रायोगिक अभिकल्प
 क) प्रश्नावली ड) यापैकी नाही

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed. (Part – II) (Semester – III) Examination, 2015
PHYSICAL EDUCATION
Research Process in Physical Education (Paper – XI)

Day and Date : Saturday, 19-12-2015

Max. Marks : 50

Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

N.B. : 1) **All questions are compulsory.**
2) **The Candidates should read the original questions in English.**

2. Answer the following question (**any one**) : **10**
- 1) Which are the main research methods ? Describe about 'experimental method' in detail.
 - 2) Explain the importance of reviewing related research in research.
3. Answer the following question (**any one**) : **10**
- 1) Explain the use of following tools in research with example :
 - a) Questionnaire
 - b) Observation.
 - 2) What do you mean by research ? Explain its need and importance in physical education.
4. Answer the following questions in brief : **8**
- 1) Explain 'Case Study Method'
 - 2) Action Research.
5. Answer the following question in brief : **12**
- 1) Explain the 'Types of Hypothesis'.
 - 2) Types of sample
 - 3) Importance of library in research.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १०
- १) संशोधनाच्या प्रमुख पद्धती कोणत्या ? प्रायोगिक पद्धतीचे सविस्तर वर्णन करा.
- २) संशोधनामध्ये संबंधित संशोधनाचा आढावा घेण्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १०
- १) संशोधनातील खालील साधनांचा उपयोग सोदाहरण स्पष्ट करा.
- अ) प्रश्नावली
ब) निरीक्षण
- २) संशोधन म्हणजे काय ? संशोधनाची शारीरिक शिक्षणात गरज व महत्त्व स्पष्ट करा.
४. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : ८
- १) व्यक्ती अभ्यास पद्धतीचे वर्णन करा.
- २) कृति संशोधन.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : १२
- १) परिकल्पनेचे प्रकार स्पष्ट करा.
- २) नमुन्याचे प्रकार
- ३) ग्रंथालयाचे संशोधनातील महत्त्व.
-

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Part – II) (Semester – III) Examination, 2015
PHYSICAL EDUCATION
Information Technology (Paper – XII)

Day and Date : Tuesday, 22-12-2015
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Max. Marks : 50

- Instructions :** i) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
ii) **All questions are compulsory.**
iii) The candidates should read the original questions in **English**.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose proper alternative :

10

- 1) Long form of C.D. is _____
a) Concept disk b) Compact disk c) Compact drive d) Character disk
- 2) The input devices is _____
a) Printer b) Monitor c) Key Board d) Speaker
- 3) _____ printer sprink ink on the paper.
a) Dot matrix b) Inkjet c) Laser d) None of these
- 4) _____ is a pointing devices.
a) Printer b) Key Board c) Mouse d) Scanner
- 5) Which of the following shortcut key used for save the selected file ?
a) ctrl + X b) ctrl + Z c) ctrl + S d) ctrl + C
- 6) The computer Monitor is joined with _____
a) a wire b) a cable c) a buss d) a modem
- 7) WWW stands for _____
a) Word Wide Web b) Word Wise Web
c) World Wise Web d) World Wide Web
- 8) _____ is used to prepare slide.
a) MS-Word b) MS-Excel c) MS-Powerpoint d) MS-Office
- 9) LAN stands for _____
a) Local Antena Network b) Local Argent Network
c) Local Area Network d) None of these
- 10) MS-Office contains _____
a) MS-Excel b) MS-Word c) MS-Powerpoint d) Above all

Seat No.	
---------------------	--

M.P.Ed. (Part – II) (Semester – III) Examination, 2015

PHYSICAL EDUCATION

Information Technology (Paper – XII)

Day and Date : Tuesday, 22-12-2015

Marks : 40

Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

2. Answer the following question (**any one**) : **10**
- 1) What is meant by input devices ? Explain any two of them.
 - 2) What is meant by output devices ? Explain any two of them.
3. Answer the following question (**any one**) : **10**
- 1) Explain the use of information technology in physical education research.
 - 2) Explain the M.S. Office and Excel.
4. Answer the following questions in brief. **8**
- 1) Explain the laser and inkjet printer.
 - 2) Importance of computer networks.
5. Answer the following questions in brief : **12**
- 1) Explain the Power Point (PPT).
 - 2) Use of e-mail in educational research.
 - 3) Computer care-virus and maintenance.

मराठी रूपांतर

2. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : **10**
- 1) इनपुट डिवाइस म्हणजे काय ते सांगून दोन इनपुट डिवाइसचे स्पष्टीकरण करा.
 - 2) आऊटपुट डिवाइस म्हणजे काय ते सांगून दोन आऊटपुट डिवाइसचे स्पष्टीकरण लिहा.
3. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : **10**
- 1) शारीरिक शिक्षण संशोधनात माहिती तंत्रज्ञानाचा उपयोग स्पष्ट करा.
 - 2) एम.एस.ऑफिस आणि एक्सल स्पष्ट करा.
4. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : **8**
- 1) लेसर प्रिंटर आणि इंकजेट प्रिंटर स्पष्ट करा.
 - 2) कॉम्प्युटर नेटवर्कचे महत्त्व लिहा.
5. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : **12**
- 1) पॉवर पॉइंट (PPT) स्पष्ट करा.
 - 2) शैक्षणिक संशोधनात ई-मेलचा उपयोग.
 - 3) संगणक काळजी-वायरस आणि निगा.
-

- 9) Co-operation thinking process is found in _____ group.
 a) Parasitical group b) Communistical
 c) Social d) Mutual
- 10) Essay of Physical Education is written by _____
 a) Montencery b) Herbert Spencer
 c) Labark d) Frobel

मराठी रूपांतर

१. योग्य पर्याय निवडा :

१०

- 1) _____ शास्त्रीय अभ्यास समाजशास्त्रात केला जातो.
 अ) संस्कृती ब) खेळ क) समाज ड) वातावरण
- 2) _____ समाजशास्त्राचा जनक म्हणून ओळखतात.
 अ) मार्शल जोन्स ब) जिन्सबर्ग क) औगस्त कांत ड) जॉर्ज पेन
- 3) सामाजिक जीवनाची श्वाश्वत पाठशाळा _____ आहे.
 अ) शाळा ब) समुह क) मातापिता ड) कुटुंब
- 4) हॉकी संघ हे _____ समुहाचे उदाहरण आहे.
 अ) प्राथमिक ब) द्वितीय क) औपचारीक ड) अनौपचारीक
- 5) मानवी समाजात खेळाची भूमिका व नियोजनाच्या विकासाच्या मुळाचा अभ्यास _____ विषयात केला जातो.
 अ) समाजशास्त्र ब) क्रीडा समाजशास्त्र
 क) शरीरशास्त्र ड) मानसशास्त्र
- 6) खेळ या क्रीडा कृतीत _____ ची भावना असते.
 अ) आनंद व समाधान ब) यश क) अपयश ड) निराशा
- 7) _____ ही मानव प्राण्यांची सामान्य प्रवृत्ती नाही.
 अ) सहानुभूती ब) सूचना क) अनुकरण ड) पक्वता
- 8) _____ थांनी समाजमिती तंत्राचा वापर करून समुहगतीशीलता स्पष्ट केली.
 अ) जे. एल. मोरेन ब) कर्ट लविन क) बर्ड ड) मॅकड्युगल
- 9) सहकार्यात्मक विचार प्रक्रिया _____ समूहामध्ये आढळून येते.
 अ) परोपजीवी ब) सानिध्यनिर्मित क) सामाजिक ड) परस्परालंबित
- 10) शारीरिक शिक्षण हा निबंध _____ ने लिहला आहे.
 अ) मॉटेसरी ब) हर्बर्ट स्पेन्सर क) लॅबार्क ड) फ्रोबेल

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed. (Part – II) (Semester – IV) Examination, 2015
PHYSICAL EDUCATION
Sociology of Sports (Paper – XIII)

Day and Date : Wednesday, 16-12-2015
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Marks : 40

Instructions : 1) **All questions are compulsory.**
2) **The candidate should read the original question in English.**

2. Answer the following questions (**any one**) : **10**
- 1) Explain the status of women in our society and participation patterns among them.
 - 2) Explain in detail group dynamics with examples.
3. Answer the following question (**any one**) : **10**
- 1) Write the role of physical education and sports in social development.
 - 2) Write effect of commercialization of sports.
4. Answer the following question in brief : **8**
- 1) Write about democratization in sports.
 - 2) Write about the social organisation groups.
5. Answer the following question in brief : **12**
- 1) Write about work, free time and physical education and sports.
 - 2) Write about sports and culture.
 - 3) Explain political consequence of international sports events.

मराठी रूपांतर

2. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : **10**
- 1) स्त्री खेळाडुचे समाजातील स्थान स्पष्ट करा आणि त्याचे क्रीडेतील सहभागाचे प्रमाण स्पष्ट करा.
 - 2) समुह गतिशिलता उदाहरणासह स्पष्ट करा.
3. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : **10**
- 1) शारीरिक शिक्षण क्रीडा थांनी सामाजिक विकासासाठी केलेल्या योगदानाविषयी सविस्तर लिहा.
 - 2) खेळाचे व्थवसायीकरणाचा परिणाम याबद्दल सविस्तर लिहा.
4. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : **8**
- 1) खेळातील लोकशहिकरण याबद्दल लिहा.
 - 2) सामाजिक संघटना याबद्दल लिहा.
5. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : **12**
- 1) कामात्यतिरिक्त, रिकामावेळ आणि शारीरिक शिक्षण व खेळ याबद्दल लिहा.
 - 2) क्रीडा व संस्कृती याबद्दल लिहा.
 - 3) आंतरराष्ट्रीय क्रीडा स्पर्धांचे राजकिय परिणाम स्पष्ट करा.
-

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. (Part – II) (Semester – IV) Examination, 2015
PHYSICAL EDUCATION
Health Education (Paper No. – XIV)

Day and Date : Friday, 18-12-2015
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Max. Marks : 50

- Instructions :** i) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
ii) **All questions are compulsory.**
iii) The candidate should read the original questions in **English**.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose correct alternatives : **10**
- i) 1 gm. carbohydrates helps to get the heat of _____ calorie.
a) 9.0 b) 3.1 c) 4.1 d) none of these
 - ii) 'Sugar in Urine' helps to diagnose _____ disease.
a) Malaria b) T.B. c) Diabetes d) Cancer
 - iii) AIDS Day is celebrated on _____ day.
a) 1 December b) 1 January c) 1 November d) None of these
 - iv) 1 gm. fats helps to get the heat of _____ calorie.
a) 9.9 b) 9.0 c) 4.2 d) none of these
 - v) School health programme is used for
a) Health of student b) Educational Health of Institution
c) a) and b) d) None of these
 - vi) The communicable disease is
a) Diabetes b) Soin flue
c) Blood pressure d) None of these
 - vii) Soin flue is caused by
a) Bacteria b) Virus c) Parasites d) None of these
 - viii) Polluted water causes _____ disease.
a) Cholera b) Tuberculosis
c) AIDS d) None of these

Seat No.	
---------------------	--

**M.P.Ed. (Part – II) (Semester – IV) Examination, 2015
PHYSICAL EDUCATION
Health Education (Paper No. – XIV)**

Day and Date : Friday, 18-12-2015

Marks : 40

Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Instructions : i) **All questions are compulsory.**

ii) *The candidate should read the original questions in **English**.*

2. Answer the following question (**any one**) : **10**
- i) Explain the effects on health through play ground and parks.
 - ii) How will prevent of the communicable disease as Tuberculosis and Soin flue ?
3. Answer the following question (**any one**) : **10**
- i) State the importance of National family welfare programme in human life.
 - ii) Define the term of health education and explain of heredity and environment on health.
4. Answer the following question in brief : **8**
- i) Drugs and threats smoking.
 - ii) Personal hygiene.
5. Answer the following question in brief : **12**
- i) Healthful school living.
 - ii) Eradication of pulse polio.
 - iii) Importance of playgrounds in community health.

मराठी रूपांतर

2. खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा (कोणतेही एक) : **10**
- क्रीडांगणे व बगीचा यांचा आरोग्यावर होरणारा परिणाम स्पष्ट करा.
 - क्षयरोग आणि स्वाइन फ्ल्यु या सांसर्गिक रोगाचा प्रतिबंध कसा कराल.
3. खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा (कोणतेही एक) : **10**
- राष्ट्रीय कुटुंब कल्याण कार्यक्रमाचे मानवी जीवनातील महत्त्व विशद करा.
 - आरोग्य शिक्षण म्हणजे काय, अनुवंशिकता आणि पर्यावरणाचा आरोग्यावर काय परिणाम होतो ते स्पष्ट करा.
4. खालील प्रश्नाचे थोडक्यात उत्तर लिहा : **8**
- मादकद्रव्य आणि धुम्रपानाचे धोके.
 - वैयक्तिक आरोग्यदायी स्वच्छता.
5. खालील प्रश्नाचे थोडक्यात उत्तर लिहा : **12**
- आरोग्यदायी शालेय जीवन पद्धती.
 - पल्स पोलिओ निर्मूलन.
 - सामाजिक आरोग्यात क्रीडांगणाचे महत्त्व.
-

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. – II (Semester – IV) Examination, 2015
PHYSICAL EDUCATION (Paper – XV)
Sports Medicine and Physiotherapy

Day and Date : Monday, 21-12-2015
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Max. Marks : 50

- Instructions :** 1) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
2) **All questions are compulsory**.
3) Candidates who intend to write their answer in **Marathi** are advised to read the **English** paper also.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose correct alternatives :

10

- 1) Sports injuries can be minimized by _____ treatment.
a) Massage b) Saunabath c) Steam bath d) None of the above
- 2) Rehabilitation of sports injuries is done using
a) Hydrotherapy b) Corrective exercises
c) Cryotherapy d) None of the above
- 3) Hydrotherapy is given using _____
a) Ice b) Water c) Wax d) Heat
- 4) _____ of the following does not belong to the category of dope.
a) Ergogenic aids b) Caffeine c) Nicotine d) All of the above
- 5) Sprain is an injury to _____
a) Ligament b) Muscle c) Bone d) Connective tissue
- 6) Elbow injury is related to the _____ game.
a) Football b) Hockey c) Handball d) Tennis
- 7) Dislocation injury is occur in _____
a) Muscle b) Joint c) Brain d) Chest
- 8) Immediate symptom of sprained ankle is _____
a) Bleeding b) Oedema c) Dislocation d) All the above
- 9) Chronic sports injuries are treated using _____
a) Diathermy b) Infrared lamp c) Ultraviolet d) Ultrasound
- 10) Knee cartilage injuries are commonly associated with _____
a) Swimming b) Rowing c) Boxing d) Football

P.T.O.

Seat No.	
-------------	--

M.P.Ed. – II (Semester – IV) Examination, 2015
PHYSICAL EDUCATION (Paper – XV)
Sports Medicine and Physiotherapy

Day and Date : Monday, 21-12-2015

Marks : 40

Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Instructions : 1) **All questions are compulsory.**

2) *Candidates who intend to write their answer in **Marathi** are advised to read the **English** paper also.*

2. Answer the following question (**any one**) : **10**
- 1) Explain with suitable examples the importance of massage in sports.
 - 2) Explain in detail the concept of sports medicine in sports performance.
3. Answer the following question (**any one**) : **10**
- 1) Explain the role of electrotherapy in sports injuries.
 - 2) Explain classes of doping and discuss the use of doping and sports medicine in sports.
4. Answer the following question in brief : **8**
- 1) Write definition and meaning of first aid.
 - 2) Explain hydrotherapy.
5. Answer the following question in brief : **12**
- 1) Explain about heat stroke.
 - 2) Write note on environment and sports performance.
 - 3) Artificial respiration.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १०
- १) क्रीडेतील मसाजचे महत्त्व उदाहरणासह स्पष्ट करा.
 - २) क्रीडा वैद्यकशास्त्राची क्रीडाविषयक संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) : १०
- १) क्रीडेतील दुखापतीमध्ये विद्युत उपचार पद्धतीचे महत्त्व स्पष्ट करा.
 - २) डोपींग (मादक पदार्थ)चे वर्गीकरण स्पष्ट करा आणि डोपींग (मादक पदार्थ) आणि क्रीडा औषधांचे चे क्रीडा प्राविण्यांसाठी उपयोग चर्चा करा.
४. खालील प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा : ८
- १) प्रथमोपचाराची व्याख्या व अर्थ लिहा.
 - २) जलचिकित्सा काय ते स्पष्ट करा.
५. खालील प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा : १२
- १) उष्माघात म्हणजे काय ते लिहा.
 - २) वातावरण आणि क्रीडा प्राविण्य याबद्दल लिहा.
 - ३) कृत्रिम श्वासोच्छ्वासास बदल लिहा.
-

SLR-S – 20

Seat No.	
----------	--

M.P.Ed. II (Semester – IV) Examination, 2015
PHYSICAL EDUCATION
Yoga (Paper – XVI)

Day and Date : Wednesday, 23-12-2015
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Max. Marks : 50

- Instructions :** i) Q. No. 1 is **compulsory**. It should be solved in **first 15 minutes** in Answer Book on Page No. 3.
ii) **All questions are compulsory.**
iii) The candidate should read the original questions in **English**.

MCQ/Objective Type Questions

Duration : 15 Minutes

Marks : 10

1. Choose the correct alternative :

10

- I) _____ is the aspect of body in Ashtang yoga.
a) Samadhi b) Dharana c) Pranayam d) None of these
- II) Pranayam includes _____ aspects.
a) Purak b) Kumbhak c) Rechak d) Above all
- III) Asana is the _____ aspect of Patanjalis Ashtangyoga.
a) 1st b) 2nd c) 3rd d) 6th
- IV) The external and internal connective link in yoga is called
a) Pratyahar b) Samadhi c) Yam d) None of these
- V) To concentrate on a particular thing for particular period is called
a) Samadhi b) Dhyan c) Dharana d) None of these
- VI) The type of Shudhikriya
a) Tratak b) Samadhi c) Yam d) Niyam
- VII) In _____ Swami Kaivalyanand established the Kaivalyadham.
a) 1924 b) 1948 c) 1947 d) 1934
- VIII) The Sanskrit word 'Yoga' made from
a) Yuj b) Moksh c) Karmsu d) None of these
- IX) Concentrate on a particular thing for particular period is called
a) Yam b) Niyam c) Pranayam d) None of these
- X) Kaivalyadham was established by
a) Aiyangar b) Shankaracharya
c) Maharshi Vyas d) Kaivalyanand

P.T.O.

मराठी रूपांतर

१. योग्य पर्याय निवडा :

१०

- I) अष्टांगयोगातील _____ हे शरीरासंबंधीचे अंग आहे.
 अ) समाधि ब) धारणा क) प्राणायाम ड) यापैकी नाही
- II) प्राणायामामध्ये _____ चा समावेश होतो.
 अ) पूरक ब) कुंभक क) रेचक ड) वरील सर्व
- III) आसन हे पतंजलीच्या अष्टांगयोगाचे _____ अंग आहे.
 अ) पहिले ब) दूसरे क) तिसरे ड) चौथे
- IV) योगामध्ये बहिरंग व अंतरंग यांना जोडणारा दुवा म्हणजे _____ होय.
 अ) प्रत्याहार ब) समाधि क) यम ड) यापैकी नाही
- V) एखाद्या गोष्टीवर कांही कालाकरीता चित्त एकाग्र करणे म्हणजे _____ होय.
 अ) समाधि ब) ध्यान क) धारणा ड) यापैकी नाही
- VI) शुद्धीक्रीयाचा प्रकार
 अ) त्राटक ब) समाधि क) यम ड) नियम
- VII) _____ साली स्वामी कैवल्यानंद यांनी कैवल्यधामची स्थापना केली.
 अ) १९२४ ब) १९४८ क) १९४७ ड) १९३४
- VIII) योग शब्द _____ संस्कृत शब्दापासून बनला आहे.
 अ) युज ब) मोक्ष क) कर्मसु ड) यापैकी नाही
- IX) एखाद्या गोष्टीवर कांही काला चित्त एकाग्र करणे म्हणजे
 अ) यम ब) नियम क) प्राणायाम ड) यापैकी नाही
- X) कैवल्यधामची स्थापना _____ यांनी केली.
 अ) अयंगार ब) शंकराचार्य क) महर्षी व्यास ड) कैवल्यानंद

Seat No.	
-------------	--

**M.P. Ed. II (Semester – IV) Examination, 2015
PHYSICAL EDUCATION
Yoga (Paper – XVI)**

Day and Date : Wednesday, 23-12-2015

Marks : 40

Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Instructions : ii) *All questions are compulsory.*

iii) *The candidate should read the original questions in **English**.*

2. Answer the following question (**any one**) : **10**
- I) Which are the different school of Yoga ? Explain any two of them.
 - II) Describe the physiological significance of Bandhas and Mudras.
3. Answer the following question (**any one**) : **10**
- I) What is meant by pranayam ? Explain any three types of pranayam.
 - II) Define the Shatkriyas and explain their importance in modern times.
4. Answer the following question in brief : **8**
- I) Yogic diet importance.
 - II) Yoga for women.
5. Answer the following question in brief : **12**
- I) Sports and yoga.
 - II) Samadhi.
 - III) Pratyahar.

मराठी रूपांतर

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : १०
- I) योगाचे विविध संप्रदाय (पंथ) कोणते ? त्या पैकी कोणत्याही दोनचे स्पष्टीकरण द्या.
- II) बंध आणि मुद्रांचे शरीर वैज्ञानिक महत्त्व स्पष्ट करा.
३. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. १०
- I) प्राणायाम म्हणजे काय ते सांगून कोणतेही तीन प्राणायाम स्पष्ट करा.
- II) षाटक्रीया म्हणजे काय ते सांगून त्याचे आधुनिक कालात महत्त्व स्पष्ट करा.
४. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. ८
- I) योगीक अहाराचे महत्त्व.
- II) महिलासाठी योग.
५. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. १२
- I) क्रीडाक्षेत्र आणि योगा.
- II) समाधि
- III) प्रत्याहार.
-